

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Disputatio XXXVIII. De cessatione privilegiorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

esse, quod privilegiatus non gaudeat privilegio contra fortius privilegiatum; quia, ut advertit Palao n. 3. fortius privilegium subintelligitur exceptum in opposito debiliori; unde nec proprie sunt opposita.

- II. Quæres sextò. An, ut possis agere contra particulare præceptum alicujus loci, sufficiat ut habeas privilegium dispensationis à Principe superiore, vel supremo? v. g. an, ut excuseris à particulari jejuniò Diocesano ab Episcopo indicto, aut introducto, sufficiat privilegium simpliciter non jejunandi, impetratum à Summo Pontifice? Videri potest, quòd non: quia ut antecederet dictum, non præsumitur per generalem privilegii concessionem voluisse supremus Princeps derogare legi particulari, nisi exprimat. Nihilominus cenleo cum Salmanticensibus, & Salas de Leg. disp. 17. sect. 10. n. 56: Habentem à summo Pontifice privilegium absolutum non jejunandi, etiam non teneri ad jejunia diocesana; quia non præsumitur in ejusmodi præcepto Episcopus voluisse fortiozem obligationem inducere, quàm sit illa, quæ ab ipsis Apostolis est deriva-

ta & accepta: sed præceptum non jejunandi in Quadragesima, & feriis sextis est ab ipsis Apostolis acceptum & derivatum: ergo cum per absolutum privilegium non jejunandi aliquis à tam urgenti & sacra obligatione sit solutus, merito etiam ab Episcopali lege absolutus à fortiori censetur.

Ad rationem dubitandi respondent Salmatic. Non præsumi, quòd in generali concessione dispenseretur in lege vel præcepto particulari, quando materia præcepti particularis non frequenter solet cadere sub jure communi: atqui materia jejunii majori ex parte cadit sub jure communi, & quidem sub fortiori & sacratori obligatione: adeòque facta dispensatione circa materiam jejunii absolute, circa jejunium quadragesimale, Vigiliarum, 4. temporum, &c. censetur etiam facta circa jejunium particulare, nisi fortè tale jejunium in casu extraordinario & causâ publici boni, avertenda calamitatis, &c. sit introductum; ad quem casum mens Sum. Pontificis sese extendere utique non præsumitur.

DISPUTATIO XXXVIII.

DE

Cessatione privilegiorum.

Privilegia variis modis cessare & amitti possunt, quorum aliqui considerantur ex parte ipsius privilegii, ut est tempus, conditio, & causa finalis ipsius: alii ex parte concedentis, ut est mors, & revocatio concedentis: alii ex parte privilegiati, quales sunt, non usus, abusus, renuntiatio. Nunc de singulis agendum.

ARTICULUS I.

De modis, quibus cessant privilegia ex parte ipsius privilegii.

SUMMARI A.

1. Privilegium expirat post præscriptum temporis terminum.
2. Privilegium in materia favorabili non finitur unico actu.
3. Finitur in materia odiosa.
4. Privilegium conditionatum cessat ablata conditione.
5. Deficiente causâ finali ante privilegium integrè concessum, cessat privilegium.
6. Sufficit causam existere tempore concessionis, quando solo concedentis actu perficitur.
7. Cessat privilegium, cum ipsius usus sit illicitus.
8. Cum privilegium in executione pendet à mandatorio, causa debet existere etiam tempore executionis.
9. Suspenditur privilegium cessante causâ, quæ habet aliquem temporis tractum.
10. Nisi cum causâ ex sua natura stabiliter inhaeret.

§. I.

Lapsus temporis.

- I. **C**um privilegium dependeat ab intentione & voluntate concedentis, certum est, expirare

privilegium, quando ex verbis ipsius sufficienter colligitur, illud pro determinato tempore, quòd nunc præterit, fuisse concessum. Igitur

Quæritur primò. An privilegium sine clausula ad certum tempus limitante concessum, quales sunt, pro hac vice, semel in vita, in anno, in mortis articulo, &c.) lapsu temporis vel unico actu expiraret?

Respondeo primò. Privilegium absolute concessum non finitur unico actu in materia favorabili, nisi ex circumstantiis & materia subiecta aliud inferatur, quia est favor Principis, qui ampliam exigit interpretationem, & comparatur liberali donationi, quæ suapte naturâ perennat. Ideo dispensatus ad obtinendum beneficium, potest uno dimisso aliud acquirere: dispensatus in voto castitatis potest mortuâ conjuge aliam ducere, dispensatus in recitatione Breviarii, in jejuniò &c. semper potest uti dispensatione &c.

Dixi primò; in materia favorabili: nam excipiuntur dispensationes in materiis odiosis, quæ restringuntur ad unum & primum actum, ut recitat Felinus in c. 2. de renga & pace. Unde recitat

ritas veniendi bannito data intelligenda est pro prima vice ex Bartol. in l. 1. ff. ad Legem Jul. Dispensatio ad duo beneficia curata intelligitur de duobus primis. ex c. nam potest. §. 1. de prabend. in 6.

Dixi secundò; nisi ex circumstantiis, &c. nam aliquando datur dispensatio pro uno solum actu, ut si quis petierit dispensationem in voto castitatis ad contrahendum matrimonium cum femina à se deflorata, illà mortuà non potest aliam ducere; siquidem illa determinata persona pertinet ad causam finalem privilegii. Item, dispensatus ad contrahendum cum consanguinea, tantum censetur dispensatus pro una.

4. Respondeo secundò. Privilegium conditionatè concessum, sublatà conditione cessat: quia hæc est natura omnis concessionis, gratiæ, donationis, obligationis. Ubi tamen advertas velim, conditionem triplici modo habere se posse. Primò ex parte ipsius concessionis, ut si Princeps dicat. *Concedo tibi privilegium, si Episcopus consentiat*: quo modo privilegium à conditione & consensu Episcopi dependet in fieri, non autem in conservari: unde si Episcopus primitus non consentiat, nullum erit privilegium: si verò consentierit, perennabit privilegium, etiam si Episcopus ex postfacto dissentiat. Secundò ex parte ipsius privilegii, ut si dicat: *Concedo tibi privilegium, quamdiu Episcopus consentierit*, quo casu privilegium dependet à conditione tam in fieri, quam in conservari: ita ut, quodcumque Episcopus dissentierit, etiam privilegium exspirat. Tertiò conditio potest pertinere ad solum usum privilegii, ut si Pontifex dicat: *Concedo tibi facultatem sub mytra celebrandi, consentiente Episcopo*: vel *quoties Episcopus consentierit*: & tunc deficiente conditione non deficit privilegium quoad substantiam, sed tantum quoad usum & exercitium, qui usus suspenditur, quouque conditio & consensus reparatur. Salmantic. tr. 18. c. 2. n. 4.

§. II.

Quando cessante causà finali cesset privilegium?

5. Sermo est non de causâ quacunque impulsiva, sed de causâ finali & motiva, quâ Princeps movetur ad tribuendum privilegium. Ubi

Certum est primò apud DD. h. antequam privilegium integrè sit concessum, totaliter cesset causâ finalis, privilegium non subsistere: actus enim non operantur ultra intentionem agentium: cum igitur privilegiantis vel dispensantis intentio sit dare privilegium propter hanc determinatam causam, si illa deficiat, etiam deficit intentio, & consequenter concessio privilegii.

6. Certum est secundò. Si privilegium vel dispensatio perficiatur, & sortitur effectum solo actu concedentis, ita, ut nullum habeat, aut requirat successivum tractum temporis, sufficere, quòd causâ existat tempore ipsius concessionis, uti fit, cum Summ. Pontifex dispensat in voto, excommunicatione, irregularitate, &c. Unde tamen ex postfacto mutetur rerum status, non tamen redit obligatio voti, irregularitas, excommunicatio, &c. prout docet Menoch. l. 4. de

presumpt. 129. n. 197. cum Suarez, Sanchez, Palao, & communi, conformiter ad regulam Juris in 6: *Factum legitime, retractari non debere, licet casus postea eveniat, quo non poterit inchoari.*

7. Certum est tertio. Quodcumque per cessationem causâ finalis, aut mutationem circumstantiarum usus privilegii sit illicitus, toties usum privilegii amitti vel suspendi, donec iterum fiat licitus: quia non potest dari privilegium ad illicitum.

8. Quæritur ergo primò. An, si privilegium vel dispensatio ex sola Principis voluntate non integrum sortiatur effectum, sed pendeat ab executione, Ordinario aut Confessario commissa, sufficiat causam extitisse, quando privilegium vel dispensatio fuit impetrata, quantumvis tempore executionis non amplius existat? Respondeo. In hoc casu probabilius requiritur ad valorem privilegii, ut causâ existat, non solum quando conceditur, & v. g. Romæ dispensatio ad matrimonium contrahendum impetratur, sed etiam quando expeditur à Confessario, vel Ordinario: quia ante executionem nondum est propriè dispensatio, sed mandatum dispensandi: atqui mandatum cessat, cessante causâ finali ex c. si pauper. de prabend. in 6. Major colligitur ex ipsis verbis indulti, quæ ita poni solent: *Si preces veritati nitantur, cum illo dispenses.* Ita Covarr. 4. Decret. 2. p. c. 6. §. 9. Sanchez. l. 8. disp. 30. n. 12. Palao p. 15. n. 2. Reding n. 12. aliique.

9. Quæres secundò. An cessante causâ cesset privilegium, quando usus & causâ privilegii exspirant successivum temporis tractum?

Notandum. Materiam privilegii, vel dispensationis aliquando esse individua, quæ nullum requirit tractum temporis, ut si dispensetur ad contrahendum matrimonium propter legitimationem prolis; aliquando verò esse dividua, h. e. quòd causâ & usus privilegii non simul existat, sed secundum diversas & successivas partes temporis, ut si dispensetur in recitatione Breviarii propter nimias occupationes, in observantia jejunii propter periculum infirmitatis; tam causâ dispensandi, quæ sunt nimie occupationes, & periculum infirmitatis, quàm materia nempe recitatio Breviarii, observatio jejunii, successivum plurium dierum, hebdomadarum, mensium, &c. admittunt. Quo posito

Respondeo. Privilegium aut dispensatio ex causâ, & in materia dividua, quæ non integrè existit tempore concessionis, regulariter cessat, vel suspenditur, cessante causâ: unde dispensatus in jejunio propter periculum infirmitatis, cessante illo periculo tenetur ad jejunandum, donec illud periculum redcat. Et ratio est: quia Princeps non præsumitur largiùs indulgere privilegium, nisi quantum est necessarium ad obtinendum finem propter quem petitur: sed sine cessante non est amplius necessarium privilegium ad illum finem, uti patet ex terminis. Sed neque ad dispensandum in jejunio pro hoc mense movetur Princeps à morbo dubio alterius sequentis, sed hujus mensis præsentis, unde si sequenti mense cesset periculum morbi, ad illum mensem intentio dispensantis non extenditur. Ita Palao cit. n. 6. Reding n. 11.

Dixi,

10. Dixi, *regulariter*: nam si causa concedendi privilegium, per se loquendo radicatur in communi hominum conditione, aut ex ejus suspensione nasci potest incommodum moraliter æquale illi, quod per privilegium evitari intenditur, tunc privilegium non cessat, cessante causâ, tamen illa tractum temporis admittat: ideo cessante periculo & tentatione incontinentiæ,

non tamen cessat dispensatio oborta ad matrimonium contrahendum propter periculum incontinentiæ; quia periculum per se loquendo est stabile, ejusque cessatio per accidens evenit. Dispensans autem censetur intentionem suam conformare causæ stabili, & juxta statum, quem per se loquendo & in pluribus obtinere solet, Ita cum Haunoldo Magnif. P. Peischacher. 2. 7. §. 1.

ARTICULUS II.

De modis, quibus cessant privilegia ex parte concedentis.

SUMMARI A.

1. Gratia dividitur in factam & faciendam.
2. Gratia tota consistens in concessionis actu, est facta.
3. Item gratia consistens in concessione facultatis in favorem tertii indeterminatè.
4. Si determinatè, est gratia faciendam.
5. Gratia facta illimitatè non expirat morte concedentis; expirat facta limitatè.
6. Sententia opposita probabiliter defenditur.
7. Gratia directe data privilegiato est gratia facta, et si requirat cooperationem delegati.
8. Ad gratiam factam non requiritur acceptatio.
9. Privilegium cum clausula ad beneplacitum, probabiliter expirat morte concedentis.
10. Pariformiter sentiendum de expiratione privilegii per mortem, & cessationem jurisdictionis.
11. Privilegium concessum ad annum non expirat per mortem privilegiantis intra annum.
12. Privilegium gratiis delegati alicujus actus revocari potest sine causa valide, sed non licite.
13. Privilegium concessum alicujus juris, vel domini sine causa valide non revocatur.
14. Privilegium onerosum & remunerativum sine causa valide non revocatur.
15. Dispensationes ad contrahendum matrimonium in gradibus prohibitis ad revocationem requirunt causam & compensationem.
16. Inferior sine causa invalide revocat dispensationem in lege Superioris.
17. Nec potest Superior valide revocare privilegium ab inferiori concessum.
18. Ad expressam revocationem absolute sufficit clausula generalis.
19. Varia exceptiones.
20. Revocatio privilegii requirit publicationem.

§. I.

Quomodo cessent privilegia per mortem privilegiantis?

1. **N**otandum. Privilegium seu gratiam, distinguimus in factam, hoc est, completam, & in faciendam hoc est inchoatam, sed nondum completam; Item aliam esse gratiam, quæ illum solum concernit, cui confertur; aliam esse, quæ etiam concernit tertium, in cujus favorem confertur. Primi generis est, v. g. dispensatio alicui facta in jejuniis, voto, eligendo Confessario &c. Secundi generis concessio facultatis ad alium dispensandum, absolvendum, &c.

Quæres igitur primò. Quondam censeri debet gratia facta, vel faciendam? Respondeo primò. Gratia privilegii tota consistens in prima concessione, ut est dispensatio in voto, in lege jejunii &c. & non in concessione alicujus facultatis, neque cum respectu ad tertium est gratia facta. Ita communis DD. apud Suarez l. 3. c. 31. Laymann l. 1. trac. 4. c. 23. aliosque. Respondeo secundo. Gratia privilegii consistens in concessione facultatis exercendæ in favorem tertii indefinitè, & sine determinatione certæ personæ, est gratia facta. Ita pariter communis DD. in c. si cui de prebendis in 6. Et ratio est; quando alicui conceditur, & delegatur facultas, ut illa liberè uti possit erga quemcunque voluerit, gratia primario fit ipsi delegato, ad quod est gratia facta: sed ita se res habet in presenti; ergo est gratia facta.

Respondeo tertio. Ex opposito, si facultas delegata sit in favorem determinatæ & nominatæ personæ, sive sit liberè, sive necessario, & cum obligatione exercenda, non est gratia facta, sed faciendam. Ratio est: quòd tunc favor non fit ipsi delegato, sed determinatæ & designatæ personæ, respectu cujus primò debet in actum induci, & ita colligitur ex cap. si cui citat. & mox referendo.

Quæres secundo. Quænam ex his gratiis seu privilegiis expirat morte concedentis? Respondeo. Privilegium & gratia jam facta illimitatè, non expirat morte concedentis, tamen si res sit integra: expirat verò gratia faciendam, si res sit integra, hoc est, si gratia nondum sit in exercitium deducta, vel applicata tertii personæ. Ita Suar. Haunold, Peischacher. & aliique.

Prima pars habetur in c. si super gratia, de offi. & pot. Jud. delegati. in c. ibi. sicut ipsa gratia (obicit nondum sit in ejus executione processum), tamen non perimitur concedentis. Utraque verò pars habetur expressa in c. si cui de prebendis. in 6. Ita habente: Si cui [nulla facta personarum expressione] sit gratis concessa facultas, ut auctoritate Apostolicâ possit aliquibus personis idoneis in certa Ecclesia providere, vel beneficia [quorum collatio est ad sedem Apostolicam legitime devoluta] conferre &c. non expirat etiam re integrâ per obitum concedentis. Causa additur: quia hujusmodi concessionem, cum specialem gratiam continent, dicit esse mansuram. Subjungitur: Secus si super privilegio certa persona faciendam sit data potestatem.

dem, non ob suam, sed ejus, cui provideri mandatur, gratiam, vel favorem: illa quidem expirat omnino, si concedens re integrâ moriatur.

Nihilominus Sanchez de matrim. l. 8. d. 8. n. 80. & Palao p. 16. §. 4. n. 6. fatiſ probabile censent, quamlibet facultatem datam alicui ad effectum causandum in alio, esse gratiam factam illi, cui data est talis facultas, licet speciali intentione ad alium referatur: ideoque non perire morte concedentis, exceptâ materiâ beneficiorum, de qua exponunt *cap. si cui nulla*, præallegatum, & fori contentiosi, de qua agitur l. *inter causas* 26. ff. *mandati. c. gratiam. c. relatum de offic. deleg.* quam sententiam in foro poenitentia amplectuntur Suarez, & Haunoldus cum aliis, ita ut facultas absolvendi concessa, sive dicatur ad Confessarium, sive ad determinatum poenitentem, semper habenda sit pro gratia facta, propter favorem iudicii poenitentialis, quod magis est gratiæ, quam justitiæ.

7. Inferes ex dictis primò. Privilegium, quo per verba directè alloquentia privilegiato conceditur alicui favor, esse gratiam factam, non faciendam, nec proinde expirare morte concedentis, quantumvis ipsius executio sine alterius delegati cooperatione obtineri non possit; ut si privilegium dicat: *Concedimus tibi facultatem suscipiendi Ordines à quocunque, vel ab hoc determinato Episcopo, eligendi Confessarium &c.* quia tunc facultas non directè fertur ad delegatum, qui se habet per modum accessorii; sed ad privilegiatum; in quo cum concedens suam gratiam velit esse firmam, & factam, ex consequenti vult etiam esse talem in delegato, prout expressum videtur in cit. *c. si super gratia, de offic. deleg. in 6.* & tenent præter Palao cit. Suarez, Haunoldus, Petfacher, q. ult. a. 7. §. 3. aliique.

8. Quæres tertio. Utrum requiratur acceptatio privilegiati, ad hoc, ut censeatur gratia facta, quæ morte privilegiantis non expirat?

Respondeo cum communi negativè: nam gratiam absolutè factam decet esse mansuram, neque expirat illa, morte concedentis ex *c. si super gratia, cit.* & habet se instar donationis, quæ tametsi ante acceptationem revocari possit, non tamen abruptur morte donantis: ideo & privilegium absolutè concessum etiam post mortem privilegiantis acceptari potest. Ita AA. citati.

9. Quæres quarto. An privilegium concessum cum clausula *ad beneplacitum meum*, vel *quandiu voluero*, expirat morte concedentis?

Respondeo, probabilius expirare: quia per mortem desinit omnis voluntas & beneplacitum, à quo tamen tale privilegium dependet in conservari. Ita communior, quam tenet Palao §. 5. n. 4. qui tamen etiam oppositum censet esse probabilem, eò quòd ista clausula, interpretatione per usum & consuetudinem Ordinariorum approbatâ videatur æquivalere huic, *donec revocavero, vel aliter ordinavero*: privilegia autem & gratiæ sub hac clausula collatæ, uti cum Ordinarii tribuunt Religiosis facultatem Sacramenta administrandi, non expirant morte concedentis.

10. Inferes ex dictis primò. Quemadmodum privilegia & gratiæ expirant morte concedentis; ita pariter expirare finitâ jurisdictione conce-

dentis, prout colligitur ex præcitatâ Canon. *si super gratia, & si cui nulla*, quia quo modo privilegia dependent in fieri & conservari à voluntate & vita, ita à jurisdictione concedentis.

Inferes secundò. Si gratia privilegii fuerit concessa ad tempus limitatum, v. g. ad annum, non propterea expirare, si concedens intra illum annum moriatur: nam illa limitatio non facit, quòd gratia potius sit facienda, quam facta; unde si aliunde non evincatur, quòd gratia sit facienda, habebit suum effectum intra illius temporis limitationem non obstantè morte concedentis. Ita Palao citatus.

§. II.

Quomodo cessent privilegia per revocationem?

Privilegium hoc loco sub triplici differentia considerari potest: primò potest esse purè gratuitum instar liberalis donationis; secundò onerosum, quando nimirum datur sub onere alicujus actûs præstandi, vel pecuniæ solvendæ. Tertio remuneratorium, cum datur in præmium meritorum à privilegiario præstitorum.

Quæres igitur primò. An privilegium gratuitum sine rationabili causa à Principe revocari possit?

Respondeo primò. Si per privilegium tantummodo confirmatur alicujus actûs delegatio sine translatione alicujus juris, aut dominii, tunc revocari posse validè, sed non licitè; validè, quia tale privilegium habetur tanquam precariò concessum, ideoque revocationi obnoxium; non licitè, quia sine rationabili causa mutare voluntatem, & alium privare commodo, ad minus est actus otiosus, imprudens, occasio murmurationum, ab animi levitate procedens: ergo saltem erit actus venialiter malus.

Respondeo secundò. Si per privilegium alteri jus, aut dominium acquiritur, non potest à Principe validè revocari sine causa. Ita Felinus in *c. novit. de judic. Sanch. l. 8. de matrim. disp. 33. n. 2.* quia Princeps non nisi ex dominio alio potest subditos privare re suâ: sed actus dominii alti ad sui valorem requirit causam publicæ utilitatis: ergo.

Quæres secundò. Possitne validè revocari sine causa privilegium onerosum, aut remuneratorium?

Respondeo ad utrumque probabiliter negativè. Et quidem ratio primi est; quòd Princeps teneatur servare pacta, etiam facta cum subditis: sed in privilegio oneroso includitur pactum; ergo nisi publicæ utilitatis ratio aliud suadeat, Princeps illi privilegio stare tenetur, uti tradunt Suarez c. 37. n. 5. Palao p. 21 §. 2. cum plurimis ibidem relatis. Ratio secundi est, quia privilegium remuneratorium aut datur ex justitia, aut ex gratitudine; si ex justitia, parit in privilegiato jus rigorosum, & ad sui mutationem non tantum causam, sed etiam compensationem requirit, prout sentiunt DD. communiter. Si ex gratitudine, tunc etiam privilegium transit in contractum, eò quòd propter privilegium privilegiatus cedat præensione suorum meritorum, quæ est pretio æstimabilis, prout tradit Palao lo-

eo citato: quamvis etiam probabilis sit sententia complurium docentium, ad revocationem hujus privilegii non requiritur tantam causam, quanta requiritur ad revocationem privilegii remunerativi ex iustitia, neque necessariam esse compensationem, eò quòd concedens non præsumatur voluisse se obligare sub rigorosiori titulo ad non revocandum privilegium, quam movebatur ab initio ad illud concedendum, sed iste tantum fuit titulus gratitudinis. Cui sententiæ ad stipulatur praxis Romanorum Pontificum, qui sæpius ejusmodi privilegia sine compensatione revocant. Ita docent Bail de matrim. l. 8. c. 19. Salmatic. c. 2. p. 3. n. 37 cum aliis à se relatis.

15. Ex quibus infert Castrop. cum Sanch. disp. 33. n. 13. Dispensationes ad contrahendum matrimonium in gradibus prohibitis à Summis Pontificibus concessas pro foro externo, ab iisdem non nisi iustà causâ interveniente, ac restituito pretio revocari posse.

Quæres tertio. Quis possit privilegium revocare? Certum est, si adsint requisita præmemorata, posse privilegium à concedente, vel ejus Successore revocari. Dubium est, an & quando superior privilegium inferioris, aut inferior superioris privilegium infirmare, vel revocare possit?

16. Respondeo primò. Inferior ex potestate sibi vel de jure, vel per consuetudinem concessa dispensans in lege superioris, non potest dispensationem sine causâ validè revocare. Ita Sanchez, Palao, Haunoldus, Reding. Ratio est, quia inferior sive dispensando in lege superioris, & obligationem tollendo, sive revocando dispensationem, ac obligationem reponendo, operatur ex voluntate Superioris; qui pro neutro casu concedit facultatem utendi suâ jurisdictione sine causâ: ergo sicuti inferior sine causâ invalidè dispensat; ita sine causâ invalidè revocat dispensationem.

17. Respondeo secundò. Superior non potest absque causâ validè revocare privilegium ab inferiori absolute concessum, nisi in casu, quo inferior potestatem conferendi privilegium sub tali dependentiâ & conditione revocabilitatis à superiore accepisset. Ita Magnif P. Petschacher loc. cit. Ratio est, quia non potest privilegiato sine causâ jus privilegii quæsitum auferri: sed si ve superior, sive inferior contulerit privilegium, privilegiatus habet idem jus: ergo non potest à Superiore sine causâ auferri.

Dixi: absolute collatum. Nam si in privilegio

inferioris adderetur conditio, donec superiori placuerit, quæ tamen non præsumitur, nisi exprimat, constat, illud etiam abique causâ validè revocari posse.

Quæres quartò. Quæ forma sit necessaria, ut revocatio habeat effectum?

Respondeo primò. Alia est revocatio privilegii tacita, alia expressa. Tacita fit factio principis, quando aliquid ordinat, & concedit, quod non potest subsistere sine revocatione privilegii in contrarium. Expressa, quæ fit verbis expressis, eaque alia generalis per terminos generales, non obstantibus quibuscumque &c. specialis, quæ specialiter revocatur privilegium in particulari. Ad expressam revocationem (exceptis casibus infra ponendis) absolute sufficit clausula generalis, revocamus, annullamus, decernimus non obstantibus quibuscumque &c.

Respondeo secundò. Non revocatur per se clausulam generalem primò privilegia onerosa, & remunerativa, ob jus tertio in vi contractus, vel quasi contractus quæsitum, quorum non præsumitur revocatio, quousque exprimat, ut tradit Suar. Sanchez, Abbas Einsidensis, alique. Neque secundò, quæ sunt corpori juris tolerata, ad quorum revocationem requiritur derogatio Constitutionum & Canonum, quorum illa naturam sapiunt. Unde pariter ut revocentur privilegia ab aliquo Generali Concilio stabilita, oportet exprimi Concilium, v. g. non obstante quacunque Constitutione in Concilio etiam generali edita; exceptio, si ex jure, vel consuetudine constet, Pontificem Constitutionibus Conciliorum & Canonum derogare velle, uti fit in dispensatione super impedimentis matrimonii. Neque tertio privilegia habentia clausulam, ut derogari non possint, nisi fiat illorum specifica mentio, tunc enim in revocatione oportet addi verba reflexiva super talem clausulam. Ex Abbate in c. cum in stantia in 6. de rescriptis, aliisque DD.

Respondeo tertio. Ut revocatio privilegii sortiatur effectum, requiritur competens publicatio. Unde si fiat per legem, talis oportet sit promulgatio, qualem exigit legis substantia; si fiat privatim, saltem intimari debet per rescriptum, epistolam, seu nuncium ad id destinatum, ut cum Sanchez & Castropal, censet Reding n. 44. Petschacher §. ultimo in fine: iste enim modus etiam in mandato observatur, ut antea vix non obtineat, quàm directè mandatario innoscatur.

ARTICULUS III.

De modis, quibus cessat privilegium ex parte privilegiati.

SUMMARIUM.

1. Quid & quocumque renuntiatio?
2. Privilegium cedens in solium privilegiati favore, amittitur per renuntiationem.
3. Non amittitur, si fit etiam in favorem tertii.
4. Ut privilegium actu & irrevocabilitè amittatur, requiritur acceptatio concedentis.
5. Ad amissionem privilegii tertio odiosi, requiritur ejus acceptatio.
6. Privilegium nemini prejudiciosum non amittitur per solum non usum.
7. Privilegia gravantia amittuntur non nisi conjuncto cum prescriptione gravanti.
8. Privilegia negativa non amittuntur per usum contrarium.
9. Potest unico actu prescribi contra privilegium.

10. *Usu contrario labefactatur privilegium quoad illum actum.*
 11. *Triplex abusus privilegii.*
 12. *Si abusus per modum conditionis dissolutiva sit inferius privilegio, amittitur privilegium post sententiam declaratoriam abusus.*
 13. *Si abusus sit contra finem privilegii, perit ipso facto.*
 14. *Per abusum regulariter amittitur privilegium post sententiam iudicis.*

§. I.

Quomodo cesset privilegium per renuntiationem?

1. **L**oquimur de renuntiatione non improprie sumpta, qualis est etiam voluntas non utendi privilegio, sed de proprie accepta, quæ est voluntaria cessio & abdicatio juris ad utendum privilegio, quæ dividitur in expressam & tacitam. De tacita & interpretativa, quæ non distinguitur à non usu vel abusu, §. sequenti; de expressa & formali hoc loco.

Quæres primò: An & quando per renuntiationem amittatur privilegium?

2. Respondeo. Quando privilegium solummodo respicit favorem privilegiati sine præjudicio tertii, tunc per renuntiationem potest amitti privilegium: quia sicut quilibet sua voluntate potest subire onus & obligationem, quæ prius non tenebatur, ita potest cedere juri suo, commodo & favori. ex c. ad Apostolicam, de Regularibus. l. si Judex. ff. de minoribus. l. quod favore. C. de leg.

3. Unde Inferes. Non valde renuntiare à persona particulari, nec proinde amitti privilegium, quod non in solius renuntiantis personæ, sed etiam in alterius, vel plurium favorem concessum est: quo fit, ut nec Clericus privilegio fori, nec Religiosus privilegio suæ Religionis, Monasterio, Communitati concessis, nec filiusfamilias sub patria potestate constitutus Senatusconsulto Macedonianò in boni publici, & parentum quoque favorem concessio valide renuntiet. ex c. si diligenti, de foro competentis. & L. cum publicum. ff. de pactis.

4. Dixi notanter in responsione, posse amitti privilegium; nam

Quæres secundò. Utrum requiratur acceptatio concedentis privilegium ad hoc, ut actu amittatur? Respondeo affirmative: quia quamdiu concedens privilegium ipsius renuntiationem non acceptat, moraliter & habitualiter perseverat voluntas illud conferendi: sed hæc subsistente privilegiatus semper potest illud sibi appropriare, & priorem voluntatem renuntiandi retractare: quemadmodum & donatarius manente voluntate donantis potest acceptare prius recusatam donationem, procurator constitutus, qui prius noluit acceptare mandatum, potest illud acceptare, quandocunque placuerit, si constitutus in sua permanserit voluntate; electus, qui noluit consentire electioni, adhuc potest consentire, quamdiu eligentes in sua voluntate perseverint: beneficiarius repudiata prius collatione præsentata beneficii, potest in illud consentire, permanente voluntate conferentis. per c. licet de R. P. Mezg. Schol. Tom. II.

Procuratoribus in 6. Ita Sánchez, Suarez, Reading, aliique.

Quæres tertio. An, ut per renuntiationem actu amittatur privilegium odiosum cedens in præjudicium tertii, prærequiratur acceptatio tertii, cuius interest? e. g. an, si renuntias privilegio non solvendi decimas, prærequiratur acceptatio illius, cui de jure forent solvendæ?

Respondeo, ejusmodi renuntiationem semper revocari posse, quamdiu is, in cuius favorem cedit, nondum acceptavit; eò quòd talis renuntiatio æquiparetur donationi, quæ tamdiu est revocabilis, quamdiu non fuit acceptata à donatario. ex gloss. in c. cum venissent. Verb. obruli, de eo, qui mittitur in possessionem. Sic Suarez, cit. l. 8. c. 33. Castropal, cit. p. 17. n. 6.

§. II.

Quomodo amittatur privilegium per non usum, vel abusum?

Quæres primò. Quomodo amittantur privilegia per non usum?

Respondeo primò. Privilegium, quod in nullius cedit præjudicium, uti est privilegium administrandi Sacramenta, non amittitur solum per non usum, quandocunque tempore continetur, sive fuerit, sive non fuerit occasio illo utendi. Suarez, Castropal. aliique.

Ratio est: quia usus est in libera potestate & jure utentis, libera autem omisio non præjudicat juri & potestati. Habetur in l. unus ex sociis. §. ult. de servit. rest. præd. Nec obstat in contrarium. L. ff. de nundinis, ubi statuitur, privilegia amitti per non usum, quia loquitur de privilegiis cedentibus in aliorum gravamen ac præjudicium. Unde.

Respondeo secundò. Privilegia cedentia in alterius gravamen amittuntur per non usum, quando gravatus adversus privilegiatum legitime præscribit. Suarez, Palao citati, aliique: quia actus contra privilegiatum à tertio exercitus inchoat in ipso possessionem, cui si privilegiatus intra tempus præscriptioni præfinitum non contradicat, valebit præscriptio, & perimet privilegium, quemadmodum & juri communi potest derogare.

Inferes ex dictis primò. Etiam privilegia negativa nullum gravantia, v. g. non jejunandi, non recitandi horas Canonicas, &c. non amitti per actum contrarium. Ratio est eadem, quæ de privilegio positivo; cum liberum sit privilegato, uti vel non uti suo privilegio: atqui in istis privilegiis non usus consistit in actu contrario.

Inferes secundò. Ad legitimam præscriptionem contra privilegium habens tractum successivum temporis, sufficere unicum actum contrarium non retractatum. Ita Haunold, Palao, Suarez, Petschacher cit. aliique. Ratio est: quia possessio bonæ fide inchoata, & legitimo tempore continuata parit præscriptionem contra jus: sed per unicum actum potest bonæ fide inchoari possessio, eaque quamdiu non retractatur per protestationem, vel alium actum oppositum, moraliter continuatur; ergo si elabatur tempus præscriptioni præfinitum, per unicum actum poterit præ-

prescribi contra jus & privilegium alterius. Quantum verò temporis ad prescriptionem requiratur, dicemus in Tract. de Jur. & Justitia.

20. Inferes tertio. Usu contrario labefactari privilegium habens tractum successivum solummodo quoad illum actum intra tempus prescriptionis: e. g. habens privilegium non solvendi decimas, si solvat, officit solum privilegio quoad illum actum & vicem, & verè transfert dominium illarum, quas proin sibi vendicare amplius nequit: & constat ex *l. nlr. c. de Constitut. Princip.* ubi dicitur, quòd habens privilegium non solvendi tributa, si permittat se inscribi in libro tallium gravaminum, & intra decem dies non appellet, non obinde amisit privilegium, sed talem permissionem ad summum valere ad unum actum privilegio contrarium de tributo illà vice solvendo.

Quæres secundò. Quomodo per abusum amittatur privilegium?

21. Notandum, privilegii abusum tripliciter fieri posse: primò, illud nimium extendendo ultra id, quod privilegio concessum est: secundò ex privilegio sumendo occasionem delinquendi: tertio non utendo privilegio ad finem intentum à privilegio, vel utendo ad contrarium finem, ut

si Clericus dispensatus à residentia, ut possit studiis navare operam, tempus otio terat, aut vanis negotiis sese occupet. Quo posito

Respondeo primò. Si abusus annectitur privilegio per modum conditionis dissolutivæ, ut si dicatur: *Concedo tibi licentiam vel potestatem hoc agendi, quamdiu illà non abuteris*, tunc quidem ipso facto amittitur privilegium per abusum, sed tamen post sententiam declarativam abusus, tunc enim amissio habet se tanquam pena, ideoque sequitur conditiones legis penalis, de quibus antecederet dictum.

Respondeo secundò. Si abusus tertio modo, se habeat, privilegium ipso facto expirat juxta superius dicta de cessatione privilegii per cessationem causæ finalis.

Respondeo tertio. Si primò, vel secundò modo contingat abusus, tunc privilegium non amittitur ipso facto, sed per sententiam judicis, ita quippe habetur in *c. privilegium 11. q. 3. c. ubi. dist. 74. privilegium mercerum amittere, qui concessa sibi abutitur potestate*. Hoc est, quòd merito sit à superiore privandus privilegio, qui eodem abutitur, non autem quòd sit ipso facto privatus.

DISPUTATIO XXXIX.

DE

Privilegiis Clericorum & Religiosorum.

Non pleno alveo fundimus præsentem materiam, quippe nimis amplam, quam ut Theologici Tractatus partem tantummodo expleat, jamq; à peritissimis Doctorum Doctoribus cum dignitate integris libris tractatam. Itaque delibandam potius studioso Lectori propinamus, quantum ad hujus Tractatus pleniorum doctrinam comparandam & complendam necesse visum est. Et dicimus de privilegiis applicatis ad particulare subiectum, quod in Theologica consideratione potissimum est duplex: Clericus & Religiosus. Sit proinde

ARTICULUS I.

De Privilegiis Clericorum.

SUMMARI A.

1. Quid significet Status?
2. Diviso status in Ecclesiasticum & Laicalem.
3. Ecclesiasticus dividitur in Clericalem & Regularem.
4. Status Ecclesiasticus non nisi per Ministrum Ecclesiasticum acquiritur.
5. Quinam Eremitæ sint in statu Ecclesiastico.
6. Ad statum Ecclesiasticum pertinent Ordines militares, Novitii, Moniales.
7. Religiosi in favorabilibus veniunt etiam nomine Clericorum.
8. Clericatus & Monachatus sunt juris Divini.
9. Quid sit privilegium canonis & fori?

§. I.

Quid sit status Ecclesiasticus?

1. Status absolute significat quandam permanen-

tem vivendi modum humane nature accommodatum, juxta Doctrinam D. Thomæ, 2. 2. q. 184. a. 1. ideoque libertas & servitus ad statum pertinent, non autem dignitates, quæ facile mutationem subeunt.

Est in primis Status Christianorum, qui per Baptismum ingressi sunt in Ecclesiam DEI, qui juxta S. Hieronymum relatum in *c. duo sunt. 12. q. 1. in Laicalem, & Clericalem*, hoc est, Ecclesiasticum, Laicalis ille est, qui complectitur personas streptu secularium negotiorum implicatas. Ecclesiasticus, qui complectitur personas per Ecclesiasticum ministrum ad speciale DEI servitium destinatas. Quæ destinatio vel fit per ordinationem vel deputationem. Si per ordinationem (ad hanc reducitur prima Tonsura à qua incipit Clericatus per *c. cum coningat. 11. de state. c. ex litteris. 4.*